

A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

P 2 1 1 A 1 0 3 1 2

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

2. feladatlap

Művészi szöveg(részlet) elemzése

2021. május 31., hétfő / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A feladatlaphoz mellékelve van egy üres lap a vázlatkészítéshez.

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi.

Ragassza vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon, az értékelőlapokon és az üres lapon!

A feladatlap két művészi szöveg(részlet)et tartalmaz, valamint a hozzájuk kapcsolódó irányított és kevésbé irányított szövegalkotási szempontsört. A kettő közül csak az egyiket válassza, vagy az irányítottat (1.), vagy a kevésbé irányítottat (2.)! A dolgozat terjedelme minimum 400–600 szó. Összesen 30 pont érhető el.

A táblázatban jelölje x-szel a választott szövegalkotási módot!

1.	2.

Csak golyós- vagy töltőtollat használhat. Írott betűkkel, olvashatóan írjon, a nyelvtani és a helyesírási szabályoknak megfelelően! Ha rosszul fogalmazott, húzza át a szót vagy a mondatot, és írja le újra! Az olvashatatlan dolgozatot 0 ponttal értékeljük. A mellékelt üres lapra írt vázlatát nem értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 2 üres.

Üres oldal

1. Irányított irodalmi fogalmazás Egressy Zoltán: Győztesek című novellája alapján

Gábor a világ legjobb bátyuskája volt. A széltől is óvta Misit. Szó szerint. Ha nagyon susogtak a fák, ráadta a saját kabátját, legyen a kisöccsén dupla védőburok, ő majd mozog, nagy már, tud vigyázni magára. Akkor volt hatéves. A kistesója három. Kézen fogva vezetgette, nagy komolyan mutatta neki a világot, dicsérte mindenért, amiért csak lehetett. Tanítgatta biciklizni a parkban, lelkiismeretesen futott utána, tartotta a vázat, nehogy Misi elessen. Megismertette a számokkal, bevezette a betűk barátságos birodalmába, segített még bizonyos ételek megszerettetésében is. A mákos tészta például nemigen ment le a kisfiú torkán, édesanyjuk már épp feladni készült az ezzel kapcsolatos, hiábavalónak tűnő küzdelmet, amikor Gábor odasúgta az öccsének:

– Tudod, hogy hívják a más két legjobb barátját?

– Hogy? – kérdezte Misi nagy szemekkel.

– Eper néni és Citrom bácsi!

Minthogy az eper a kedvenc gyümölcse volt, a citromos tea mértéktelen fogyasztása pedig – sok cukorral – egyenesen a hobbija, ettől a pillanattól kezdve szerette a mákos tésztát is.

Gábor negyedik volt, amikor Misi iskolába ment. Ugyanabba természetesen. Szünetekben a nagyfiú odasétált a terméhez, be-belesett, figyelte, nem bántják-e az öccsét, ellenőrizte, minden rendben van-e. Egyébként kitűnően tanult, a rajzon kívül minden tantárgyat szeretett, de abból is ötös volt.

Akkortájt kezdett el vívni. Hamar kitűnt a többiek közül, még össze is veszték az edzők, harc kezdődött köztük, kardozó vagy párbajtőröző legyen belőle, végül tört kapott a kezébe. Jöttek az első versenyek, az első győzelmek. Kitalálta, hogy olimpiai bajnok lesz. Meseszerűnek tűnt az elképzelés, meg is mosolyogták a szülők, de ő nem nevetett velük.

Nem volt kérdés, hogy előbb-utóbb az öccse is követi őt. A Mikulást még kételkedve várta, de még bőven néninek és bácsinak hívta a nőket és a férfiakat, amikor először az edzőterembe lépett. Először a hang, a fegyverek összecsiszoló hangja tetszett meg neki. Aztán a ruhák, az a sok-sok fehér, meg persze a sisakok. Leste a nagyobbakat, szorgalmasan végezte a gyakorlatokat, még eggyel többet is csinált mindenből. Igyekezett felőzni Gáborhoz, akit komoly tisztelet övezett a klubban. Ő volt a mérce. A báty, amennyire ideje engedte, egyengette Misi útját ezen a területen is, tanítgatta neki a mozdulatokat, tanácsokat adott, edzés után pedig megvárta, ha előbb végzett. Mindig együtt mentek haza.

– Tudod, melyik a kedvenc számom? – kérdezte egyszer Misi tőle, míg a buszra vártak. – A 2-es!

– Miért? Mert gömbölyű is meg páros is?

– Nem – mondta Misi. – Hanem mert mi ketten vagyunk.

Gábor egyre komolyabb sikereket ért el, sorra nyerte a versenyeket, és a saját korosztályában Misi is kúszott felfelé a ranglistán. Még kitartóbbnak is bizonyult: amikor egy-két évvel később megsűrűsödtek Gábor tennivalói, és emiatt ki-kihagyott néhány edzést – részint az iskola miatt, részint mert egyre több minden kezdte érdekelni a világból –, Misi már határozottan elszántabb volt. Ő el nem tudta volna képzelni, hogy elblicceljen akár egyetlen edzést is.

Gábor továbbra is többnyire az élmezőnyben végzett a versenyeken, de aranyérmeket egy idő után már ritkán nyert. Misi viszont szuperszonikus sebességgel fejlődött, bekerült a korosztályos válogatottba, a jövő nagy reménységeként kezdték emlegetni. Közös szobájukban egyre több medál és trófea került az ő polcára. Gábor tizenhét éves volt, amikor odasétált hozzá egy edzés végén. Arra kérte, vívjanak egyet. Három tussal Misi nyert. Másnap ugyancsak. Harmadnap négygel.

Este a vacsoránál Gábor csak nézett maga elé. Hiába kínálgatták, nem volt étvágya. Nem volt szomorú, inkább tűnődő. Addig kérdezték a szülők, mi baja, míg végre kibökte.

– Misit nem tudom legyőzni – mondta. – Jó, akkor legyen ő olimpiai bajnok. De akkor én sportriporter leszek, és én fogom közvetíteni.

Misi felnevetett, tetszett neki az ötlet. Vett még egy adagot a mákos tésztából. Gábor nem kért, azt mondta, nem éhes. Pedig csak nem szerette különösebben.

Szempontok:

- Ismertesse a novella témáját és az írói elbeszélésmódot
- Mutassa be röviden a két fiút! Vizsgálja meg – mindkettőjük szemszögéből – az egymáshoz fűződő viszonyukat! Fogalmazza meg, hogyan reagálnak a bekövetkezett eseményekre! Összegezze, hogyan dolgozta fel a két fiú a változásokat!
- Foglaljon állást abban a kérdésben, mit jelent a család, egy testvér az életünkben! Fejtse ki a véleményét arról, mitől leszünk győztesek!

2. Kevésbé irányított irodalmi fogalmazás Tóth Krisztina: *Úszoda* című novellája alapján

Ledobom az öltözőben a hátizsákot, levetkőzöm, kapkodva rángatom magamra a fürdőruhát. Mindössze egy órám van úszni, azalatt még fel is kell öltöznöm, és megszáritanom a hajamat. Ilyenkor, hétköznap dél körül általában üres a medence, legfeljebb a szálloda lakói jönnek le ide úszkálni, de ők is ritkán. Őt után mindig többen vannak, ezért igyekszem elkerülni az esti órákat.

Odaérek a vízhez, és látom, hogy csak ketten vannak bent. Egy fürdősapkás, idős pár álldogál egy helyben, mint akik még nem döntötték el, hogy maradnak-e, vagy mennek.

Feligazítom az úszószemüveget, és tempózni kezdek. A medence végén lendületesen megfordulok, de visszafelé meg kell állnom, mert a néni keresztben halad, nem menetirányban. Még hozzá csigalassan! Vigyázva kaszálja a vizet, úgy megy előre. Most veszem észre, hogy valójában nem úszik, csak lépeget, és közben derékban előrehajol. Kikerülöm, úszom tovább, de a következő hossznál megint az utamba akad. Ami sok, az sok! Feltolom a homlokomra az úszószemüveget, és igyekszem mérgesen nézni, hátha megértik, mennyire idegesítő, amit művelnek. Úgyet sem vetnek rám. A bácsi biztatja a nénit, hogy folytassa csak. Úszom tovább.

A következő hossznál azt látom, hogy a néni, még mindig keresztben, felfeküdt a vízre, és a férje a hasa alatt tartja a kezét, mint amikor a gyerekeket tanítják úszni. A néni tempózik párat, aztán leáll, és újrakezdi az egészet. Egyszerűen nem lehet tőlük normálisan úszni.

Magamban elküldöm őket a fenébe, és megjegyzem, hogy nagyon öregek ahhoz, hogy itt édelegjenek. Az ég szerelmére, legalább nyolcvanévesek! Mit bohóckodnak? Vajon miért nem mennek el inkább valami wellnessbe? Ahogy közelebb érek, hallom, hogy angolul beszélnek, és a bácsi lelkesen biztatja a nénit. Minden tempó után felkiált, éppen csak meg nem tapsolja a feleségét. Nagyszerű, pompás, biztatja, mintha valami hihetetlen teljesítményt jutalmazna. Megint kikerülöm őket, látványos bosszankodással, bízva benne, hogy előbb-utóbb megunják a pancsolást, és felmennek a szobájukba.

Na, talán szerencsém van, már indulnak is! A néni üggyel-bajjal kikapaszzkodik a vízből, körülményesen belelép a papucsába, és végtelen lassú léptekkel, derékban előrehajolva araszol az oldalajtó felé. Ott megfordul, és betotyog a mosdóba. Jaj, ne. Nem indulnak haza, csak kiment pisilni.

Nincs szerencsém.

A bácsi közben a medencében félrehúzódik az útból, és barátságos pillantást vet rám, mint aki szabadkozik az előbbi közjáték miatt. Visszamosolygok rá, és végre úszni kezdek, kihasználva az időt, amíg a néni vissza nem jön. Amikor egy pillanatra megállok a szegélynél, hogy megigazítsam a sapkámat, megszólít.

Elnézést kér, hogy ha megzavartak az úzásban, mosolyog. Valamikor a felesége is nagyon jó úszó volt ám – teszi hozzá. És mi történt vele? – kérdezek vissza.

A bácsi elmeséli, hogy Mary, vagyis az asszony három éve agyvérzést kapott. Nagyon nehezen épült fel, és járni már elég jól tud, de úszni teljesen elfelejtett. Azért jöttek ide Budapestre, mert annak idején itt volt a nászútjuk. Megígérte Marynek, hogyha egyszer felépül, akkor megint elhozza ide, és megint fürdenek, éppen úgy, mint hatvan éve. A Gellértben sajnos nem volt hely, mosolyog, de ez is nagyon szép szálloda, és ő hálás a sorsnak, hogy itt lehetnek.

A néni közben totyog vissza tyúklépésben, aztán óvatosan visszamászik a medencébe. Nehezen engedi el a fémkorlátot, pedig leér a lába. John vigyázva alányúl, tartja a hasa alatt, és megint kezdi mondogatni, hogy great, great, milyen ügyes vagy te, Mary.

Kikerülöm őket, úszom tovább. Már nem bosszankodom, hanem irigykedem. Besüt a téli nap a thermoüvegen, végigfut a vízen a fénypászma, és megvilágítja öreg, csupa ránc testüket. Bravó, Mary, menni fog! Hamarosan újra úgy úszol majd, mint régen, hatvan éve.

Mary megáll. Mozdulatlanul hunyorog a kinti napba, mint egy csodálkozó gyerek, és csak néz. John rászól: ne lazálj, Mary, mindjárt itt a tavasz! Hiszen tudod: nyáron megyünk a tóra.

Szempontok:

Ismertesse a novella témáját és az írói elbeszélésmódot! Írja le, hogyan indul a nő uszodai látogatása! Vizsgálja meg, mi akadályozza az úszásban, és azt, hogyan reagál erre! Mutassa be a nő bosszankodásának állomásait! Írja le, milyen magyarázatot ad Mary másságára a férje! Foglalja össze, miért vált át a nő bosszankodása irigykedésbe! Aktualizálja a novella történéseit a saját életére! Foglaljon állást arról, hogyan kell/kellene kezelnünk az effajta másságot!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követnie. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és a nyelvi megformálásra!

Handwriting practice lines consisting of 26 horizontal lines spaced evenly down the page.

Lined writing area consisting of 28 horizontal lines.

Üres oldal